

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: 310/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

502/2010. (XII. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. július 10-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. december 15-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. július 10-én, postai úton terjesztette elő panaszát a 2010. július 4-én vele szemben végrehajtott rendőri intézkedések ellen.

Előadása szerint az említett napon 12 óra 30 perc körüli időben érkezett meg társaival Budapesten az 56-osok terére (Felvonulási térre), ahol rendőri intézkedést kezdeményeztek velük szemben. A rendőrök parancsnoka név, rendfokozat „stb.” megjelölésével azonosította magát, és közölte, hogy igazoltatásra kerül sor, továbbá az autókat átkutatják, az intézkedés alá vont személyeket pedig „megmotozzák”. Jogalapként a Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzést jelölte meg.

A rendőrök az átvizsgálás során a beadvány tanúsága szerint találtak: „sisakokat, gázárcsokat, airsoft fegyvert, kést, boxert”, továbbá egy gárdista mellényt. Ezt követően a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

rendőrök azokkal a személyekkel, akik a közbiztonságra veszélyes eszközök tulajdonosai voltak, továbbá akinek az autójában azokat fellelték, közölték, hogy előállítják őket. Azt az autót, amelyben a panaszos utazott, elmondása szerint „lefoglalták”, majd az utasok – így a panaszos – csomagjait nézték át. Az átvizsgálás után az utasok csomagjaikat magukhoz vették, és a rendőrök arra kérték őket, hogy az autótól távolabb álljanak egymás mellé egy sorba, akárcsak a többiek, akiknél a fent említett eszközöket találták. A panaszos megjegyzi, hogy ez utóbbi eszközöket a rendőrök a parkolóban pakolták ki.

A fentieket követően a rendőrök ismét kérték az igazolványokat. Amikor a panaszos megkérdezte, hogy arra miért van szükség, akkor tájékoztatták, hogy őt is elő fogják állítani. A panaszos újabb kérdésére, hogy az előállításnak mi az oka, a rendőrök eleinte nem tudtak, vagy nem akartak válaszolni, végül az egyikük azt mondta, hogy bűncselekmény gyanúja miatt kerül sor az intézkedésre. A panaszos ezek után átadta a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját.

Az igazoltatás után, 13 óra körüli időben a panaszost és társait egy szolgálati járműhöz vezették, a telefonjaikat elrakatták a táskáikba, és a Gyorskocsi utcába indultak velük. A panaszos sérelmezi, hogy a gépkocsiban elviselhetetlen meleg volt, levegő csak egy apró nyíláson keresztül jutott be.

A rendőrség Gyorskocsi utcai épületébe 13 óra 10 perc körüli időben érkeztek meg. Ott előbb a folyosón, egy fal mellett az adatokat rögzítették, majd másokhoz hasonlóan a panaszostól is megkérdezték, hogy kér-e jogi segítséget. A panaszos válaszában jelezte, hogy élni kíván a lehetőséggel, amire válaszul arról tájékoztatták, hogy a rendőrség értesíti az általa megjelölt személyt. Ezt követően orvosi vizsgálatra vitték, majd pedig egy rendőr bilincsben kikísérte az őt beszállító járműhöz a csomagjaiért. Innen a fogdába kísérték, ahol adatai bediktálása után a fogvatartással összefüggő iratokat kellett aláírnia. Tárgyait letétbe helyezték, a letétől szóló jegyzőkönyvet átvette. Írásbeli tájékoztatást kapott jogairól és kötelezettségeiről, valamint a jogvédő szervezetek elérhetőségeiről. Felhívták továbbá a figyelmét, hogy a fogdaőröknek a fogvatartás idején a lámpa felkapcsolásával jelezhet. Később, amikor a panaszos élt ezzel a lehetőséggel, és az őrk ki is engedték a mosdóba.

A zárkába 15 óra körül került, ahol mintegy fél óra elteltével egy másik előállított személyt is elhelyeztek. Ez utóbbi személyt 16 óra 45 perc és 17 óra között időben vitték el kihallgatásra.

A panaszos sérelmezi, hogy kapott ugyan ételmezt, de azt késve adták át neki: az előállítása ugyanis 12 óra 44 perckor vette kezdetét, és csak 18 óra 5 perckor, vagyis 5 óra helyett 5 óra 21 perc elteltével kapta csak meg a neki járó ételt. Ekkor egyúttal azt is közölték vele, hogy vizsik kihallgatásra, így az ételt már nem tudta elfogyasztani.

Visszakapta tárgyait, aláírta a szükséges iratokat, majd elvitték a meghallgatásra. Megjegyzi a panaszos, hogy a fogdán nem esett bántódása.

A meghallgatás 18 óra 15 perckor vette kezdetét. A panaszos válaszolt a neki feltett kérdésekre, ezt követően, a meghallgatás végén azért nem élt panasszal, mert azt mondták neki, hogy azt a megjegyzést húzza alá. Utólag vette csak észre, hogy Magyar Nemzeti Gárda helyett Magyar Gárdát írtak a szövegbe.

A panaszos ellen szabálysértési eljárás indult, amelynek eredményeként 20.000 Ft pénzbüntetést szabtak ki rá felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel miatt. A panaszos megjegyzi, hogy a szabálysértés elkövetését nem ismeri el. A szabálysértési határozatot körülbelül 19 óra 37 perckor vette át. Ekkor visszakapta az iratait is, és véget ért az előállítás. Az előzőekkel összefüggésben a panaszos sérelmezi, hogy 45-50 percet váratott, mire elkészült a határozat. Ekkor kérdezte meg a rendőröket, hogy távozzanak, amire azt a választ kapta, hogy tanúként kihallgatják még egy ügyben. Az eljárási cselekmény 19 óra 50 perc és 20 óra közötti időben vette kezdetét, annak kezdetekor a panaszos kioktatásban részesült. A rendőrök által feltett kérdésekre a panaszos válaszolt, kihallgatása 20 óra 35 perc körül ért véget, ebből a jegyzőkönyvből nem kapott példányt.

Mindezek után a panaszos kiléptetésével kapcsolatban felmerült némi adminisztratív bonyodalom, mivel nem kapott a szabadon bocsátásáról igazolást. A panaszost ezért végül 20 óra 45 perc körül bocsátották el.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta Budapest Rendőrfőkapitányának egyedi utasítását, amelyben Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2010. július 4-én 00 órától 24 óráig az Rtv. 30. §-ában foglalt rendelkezések alapján.

A rendőri állomány feladata ennek keretében az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat és megakadályozza jogsértések kialakulását. Ennek érdekében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajtott végre. Az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre esetlegesen közreműködött továbbá a megbomlott rend helyreállításában.

Az utasítás indokolása szerint egy magánszemély rendezvényt jelentett be az Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrássy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra, és a rendezvényen jelentős számú résztvevő megjelenése volt várható.

2) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentésük tanúsága szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatást, és az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személlyel szemben – előállítást hajtottak végre. Az intézkedés helyszíne Budapest XIV. ker., Felvonulási tér volt, annak során a panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló események leírásaként a rendőrök előadták, hogy az adott helyen és időben csapatszolgálati feladatokat láttak el. Ennek során 12 óra 30 perckor eligazításon vettek részt, ahol tájékoztatást kaptak a Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzésről, továbbá arról, hogy a Felvonulási téren a bíróság által felosztatott Magyar Gárda rendezvényére lehet számítani. A jelentés utal arra, hogy ezen szervezet által használt egyenruha és jelképek viselése, továbbá tagjainak csoportos vonulása szabálysértésnek minősül.

A panaszos 13 órakor érkezett a Felvonulási tér parkolójába a jelentésben megjelölt rendszámú és típusú személygépkocsival, három társával együtt. (A rendőri jelentésben megnevezett három társ közül ketten szintén panaszt terjesztettek elő a Testületnél.) Az eljáró rendőrök mind a négyüket személyazonosságuk igazolására szólították fel, majd a fokozott ellenőrzésre hivatkozással ruházat- és csomagátvizsgálást hajtottak végre, amelynek keretében ellenőrizték a gépkocsit is. A jármű vezető oldali ülése alól egy kb. 12 cm pengehosszúságú tör került elő, egyéb közbiztonságra különösen veszélyes eszközt a járműben, illetve az utasoknál nem találtak. Mivel a gépjármű négy utasa – tehát a panaszos is – terep mintázatú nadrágot, fekete színű pólót és fekete színű bakancsot viselt, továbbá elmondták, hogy avatás céljából érkeztek a helyszínre egy rendezvényre, a rendőrök úgy vélték, fennáll a szabálysértés elkövetésének gyanúja és közölték a négy érintettel, hogy szabálysértési feljelentéssel élnek velük szemben. Tekintettel továbbá arra, hogy a helyszínen több gépkocsiból is közbiztonságra különösen veszélyes eszköz (fegyver, ütés erejét hatását növelő eszközök, kések) került elő, melyeknek tulajdonjogát a helyszínen nem sikerült tisztázni, az érintetteket – így a panaszost is – bűncselekmény gyanújával előállították a rendőrség gyorskocsi utcai épületébe.

A panaszost a fogdán sérülés- és panaszmentesen adták át. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról tájékoztatót, az előállítás idejéről igazolást kapott. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban továbbá a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2.§ (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapott.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a jelentésben megjelölt intézkedések végrehajtása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés során nem sérült továbbá az arányosság követelménye sem.

3) A rendőri iratokhoz csatolt további jelentés arról számol be, hogy a panaszost is érintő rendőri fellépés keretében négy gépjármű összesen 16 utasával szemben intézkedtek a rendőrök. A videofelvételek ellenőrzésével megállapíthatóvá vált, hogy az intézkedés kezdete valamennyi személy esetében 12 óra 44 perc volt.

4) A panaszos előállításáról szóló igazolás tanúsága szerint a szabadságának korlátozása 12 óra 44 perctől 19 óra 37 percig tartott. Annak ideje alatt a panaszosnak sérülése vagy panasza nem keletkezett. Az igazolás tájékoztatást tartalmaz továbbá – a határidők megjelölésével – a lehetséges panasz fórumokról és a jogvédő szervezetek elérhetőségeiről.

5) A panaszos az iratokhoz mellékelte Nyilatkozat elnevezésű nyomtatványon aláírásával – az azon szereplő megjegyzés szerint 14 óra 20 perckor – igazolta, hogy a jogi képviselő lehetőségével nem kívánt élni. Az iratokhoz szintén csatolt, A/4-es papírlap tanúsága szerint kérte ugyanakkor, hogy előállításáról a Nemzeti Jogvédő Szolgálatot és édesapját értesítsék. A telefonszám mellett 14 óra 41 perc szerepel.

Az iratok között fellelhető egy további, szintén Nyilatkozat elnevezésű irat, amelyben a panaszos aláírásával tanúsítja, hogy az előállító helyiségbe történt befogadásakor szóban és írásban tájékoztatást kapott jogairól, kötelezettségeiről, valamint azok gyakorlásának módjáról, továbbá a jogorvoslati lehetőségekről. Kijelenti, hogy egészségi állapotából adódó

vagy vallásához kapcsolódó különleges igényei nincsenek, nem dohányzik. Kéri továbbá, hogy fogvatartásáról hozzátartozóját – a megadott telefonszámon – értesítsék. A nyilatkozat kitöltésének ideje 14 óra 45 perc. Az irat tanúsága szerint ugyanebben az időpontban megtörtént a hozzátartozó kiértesítése, amelyet a panaszos aláírása tanúsága szerint tudomásul vett. Ebben az iratban és azonos időpontban kérte továbbá a panaszos, hogy öt órát meghaladó fogvatartása esetére biztosítsanak számára ételmezt, amelynek átvételét 18 órakor szintén aláírásával igazolta.

6) A panaszos előállításáról készített jelentőlap az intézkedés kezdő időpontjaként a 13 óra 35 percet jelöli meg, az előállítás okaként pedig bűncselekmény, illetve annak gyanúja és szabálysértés is szerepel.

7) A panaszos meghallgatása a szabálysértési ügyben a jegyzőkönyv tanúsága szerint 18 óra 10 perckor vette kezdetét. Abban a panaszos előadta, hogy az említett napon azért érkezett barátaival a Felvonulási térre, mert kb. egy hónappal korábban belépett a Nemzet, Haza, Család Polgári Egyesületbe, és azon a napon rendezték meg az avatásukat az Erzsébet téren. A panaszos tisztában volt azzal, hogy az adott helyen a Magyar Nemzeti Gárda is rendezvényt tart. Előadta, hogy az említett egyesület ideológiája megégyezik a Magyar Nemzeti Gárda ideológiájával, és azért lett annak a tagja, mert a Magyar Gárda feloszlata után úgy gondolta, hogy abban elérhetőek a céljai: a hagyományőrzés, magyar nyelv és kultúra ápolása.

A panaszost is szállító gépkocsiban talált, 12 centiméter pengehosszúságú késsel kapcsolatban a panaszos úgy nyilatkozott, hogy nem tudja, ki a tulajdonosa, és azt sem, hogy miként került az ülés alá.

A panaszos meghallgatásán azt is megjegyezte, hogy étkeztetéséről a fogdán megfelelően gondoskodtak, az arról szóló formanyomtatványt kitöltötte és alá is írta. Az eljárási cselekmény 18 óra 43 perckor ért véget.

8) A szabálysértési ügyben hozott határozatban a hatóság a panaszost – mivel megvalósította az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 10/C. § (2) bekezdésébe ütköző szabálysértést – feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés elkövetése miatt 20.000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A panaszos a határozat ellen kifogással élt.

9) A rendőrségi iratokhoz csatolt további rendőri jelentés arról számol be, hogy a panaszos orvosi vizsgálata után az ügyeletes orvos jelezte, hogy a panaszoson sérülések találhatók, ezért a panaszost nyilatkoztatták a sérülések keletkezéséről. A panaszos kijelentette, hogy a könyökén lévő sérüléseket nem a rendőri intézkedés során szerezte, hanem egy nappal korábban, amikor elesett, rendőri bántalmazást nem panaszol. Az iratok között megtalálható a panaszos kézzel írott, azonos tartalmú nyilatkozata.

10) A panaszos orvosi vizsgálatáról 14 óra 30 perckor készített vélemény a bal könyökön lévő ujjhegynyi felületen hámfosztást említ, továbbá a panaszos csuklóján sekély benyomattal járó körkörös bőrpírt.

11) A panaszos átkíséréséről 18 óra 10 perckor állították ki az „Átkíséréskor, szabadlábra helyezéskor” elnevezésű dokumentumot, amely azt tanúsítja, hogy a fogdáról ebben az időpontban bocsátották el.

12) Az intézkedő rendőr a Testület megkeresése nyomán korábbi jelentését az alábbiakkal egészítette ki. A panaszost és a vele egy gépjárműben utazó személyeket a fokozott ellenőrzésre és arra tekintettel szólították fel személyazonosságuk igazolására, hogy a Felvonulási téren a korábban felosztatott Magyar Gárda rendezvényének megtartására számítottak. A panaszos a helyszínen elmondta a rendőröknek, hogy avatásra érkeztek, ezért viselnek egyforma öltözetet. A panaszostól nem került elő közbiztonságra veszélyes eszköz, ezzel ellentétben a többi, vele együtt érkező személytől és gépkocsiból igen, és mivel ezeknek az eszközöknek a tulajdonosait nem sikerült beazonosítani, a rendőrök valamennyi érintett előállítását végrehajtották.

13) A Testület megkeresését követően a helyszínen eljáró szakasziparancsnok is jelentést készített. Abban előadta, hogy az említett napon csapaterős tevékenységben vett részt. A Felvonulási téren jelentkezett szolgálatra, ahol az eligazításon arról kapott tájékoztatást, hogy Budapest területére fokozott ellenőrzést rendeltek el, továbbá hogy a bíróság által felosztatott Magyar Gárda várhatóan a téren fog gyülekezni. Szakasziparancsnokként számára a Felvonulási tér Hősök tere felé eső részen határozta meg feladatát: szűrőpróbaszerű ruházátvizsgálást, közbiztonságra veszélyes eszköz ellenőrzését.

A 12 óra után szervezeten érkezett a helyszínre négy személygépkocsi, amelyből több formaruhába (terepszínű katonai nadrág, katonai bakancs és fekete póló) öltözött személy (emlékezte szerint összesen 16 fő) szállt ki. A jelenlévő személyekkel közölte nevét, rendfokozatát, azt a tényt, hogy Budapest területén fokozott ellenőrzés van elrendelve, ezért ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást fognak a rendőrök végrehajtani, végül azt is, hogy az intézkedés ellen panaszt hol lehet előterjeszteni. Az érintettek a tájékoztatást tudomásul vették.

A jelentés utal arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletében helybenhagyta a Fővárosi Bíróság ítéletét, amellyel a Magyar Gárda Hagyományőrző és Kulturális egyesület felosztatásáról döntött. Rögzíti, hogy a bíróságok ítéleteiben kifejtették: a Magyar Gárda tevékenysége sérti mások jogait és szabadságát. A köznyugalom a Gárda felvonulásainak színhelyein felbomlik, és sérül a kényszerűségből ott tartózkodó személyek biztonsága és szabadsághoz való joga. Hozzáfüzi, hogy a Fővárosi Ítéltábla felosztató ítélete mindenekelőtt a Magyar Gárdára jellemző, félelemkeltő erődemonstrációkat, a közvélemény által vonulásként, masírozásként azonosított fellépéseket, gárdaavatásnak nevezett rendezvényeket minősítette jogellenesnek.

A jelentés szerint köztudott volt, hogy az adott napon (a 2009. július 4-én, az Erzsébet téren történt események évfordulóján) avatásra gyülekeztek a gárdisták a főváros több pontján is. Az intézkedő rendőrök jelentése arról számol be, hogy a panaszos elmondta, maga is a rendezvényre érkezett, az avatáson kívánt részt venni.

A szakasziparancsnok emlékezte szerint a panaszossal szemben foganatosított intézkedésnél a gépjármű átvizsgálása során, a vezető oldali ülés alól egy 12 cm pengehosszúságú tör került elő, amelynek tulajdonjogát nem sikerült a helyszínen megállapítani. A panaszossal együtt

intézkedés alá vont, összesen 16 személy felfegyverkezve érkezett meg a Felvonulási térre. Ruházatukban, járműveikben és csomagjaikban lőszer, fegyvert vagy annak látszó tárgyat, rohamsisakokat, gázálcokat, szűrő és vágó eszközöket, és egyéb közbiztonságra veszélyes eszközt találtak és foglaltak le a rendőrök.

Az intézkedés alá vont személyeket a helyszínparancsnok utasítására, bűncselekmény gyanúja miatt a rendőrök előállították a Gyorskocsi utcába, mivel a talált eszközök tulajdonosait nem sikerült beazonosítani.

13) A panaszossal szembeni intézkedésről kiállított RK-lapon az eljáró rendőr rögzítette a panaszos személyazonosító adatait. Az intézkedés idejeként 12 óra 45 percet jelölt meg, a cselekmény leírásánál pedig a következőket rögzítette: igazoltatás, Felvonulási tér, 12:53.

14) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a sérelmezett eseményekről az intézkedések helyszínen készült videofelvételeket.

Azokon látható, hogy az intézkedés megkezdésekor az egyik intézkedő rendőr a napszaknak megfelelő köszönés után hangosan, érthetően közölte a helyszínen tartózkodókkal nevét, szolgálati helyét és azt, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve Budapest területére, ami alapján igazoltatásokat, csomag-, ruházat- és gépjárművizsgálásokat kívánnak végrehajtani a jelenlevő személyekkel szemben az intézkedő rendőrök. Ezt követően elmondta, hogy az intézkedéssel szemben az ügyészségen, a rendőrségen a Teve utcában és a Testületnél panasszal lehet élni, és amennyiben valakinek ilyen jellegű igénye van, az intézkedés végén keresse fel őt. Ezt követően hallható, hogy mindenkitől személyi igazolványt kért. Az igazolványokat a jelen levő személyek a többi intézkedő rendőrnek átadták. Hallható, hogy egy r. százados ugyanezen tájékoztatást megismételte.

A felvételeken látható, hogy az intézkedő rendőrök igazoltatásokat, adatrögzítést és átvizsgálásokat hajtanak végre. Az átvizsgálások során a gépjárművekből számtalan tárgy került elő, amelyek között voltak ruházat részét képező eszközök, például csuklyák, sisakok, gázálcok, de a képkockákon több közbiztonságra veszélyes eszköz is látható, így például fegyverek, gázálcok, kések, boxer. Ezekon túlmenően a jelenlevőknél voltak például táborozáshoz szükséges kellékek, valamint a „Csendőrség Köszöntő Oklevele” több üres, illetve kitöltött példányban. Az intézkedés alá vont személyek ruházata – kevés kivétellel – katonai mintájú nadrág, fekete póló kitűzővel, valamint fekete bakancs volt. A felvételeken több személlyel szembeni intézkedés látható, azonban a panaszos igazoltatását és átvizsgálását nem rögzíti.

15) A BRFK Közrendvédelmi Főosztály Fogda- és Kísérőőr-szolgálati Osztály Hivatalos feljegyzése rögzíti a panaszos étkezését biztosító fogdaőrök nyilatkozatát. Az érintett rendőrök előadása szerint az élelmiszert 18 óra előtt néhány perccel kezdték el osztani az előállítottaknak. Eközben érkeztek meg az „elszámoltató csoport” munkatársai, akik több előállított személyt kívántak meghallgatásra kísérni úgy, hogy az előállító helységbe már nem viszik vissza őket. A fogdaügyeletesek tájékoztatására — miszerint az élelmezés folyamatban van — a vizsgálók elmondták, hogy a meghallgatás során lehetőséget fognak biztosítani az érintetteknek az élelem elfogyasztására. A fogdaőrök a panaszosra nem emlékeztek, mivel egy időben 4-5 főt vittek el meghallgatni.

A fentiekén túl az osztályvezető 2010. augusztus 19-én írt levelében arról nyújtott tájékoztatást, hogy az előállítóban történő elhelyezéskor a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről a rendőri jelentés rendszerint nem áll rendelkezésre, így az elhelyezés során a rendőrök a „Jelentőlap a rendezvényen végrehajtott előállításról” elnevezésű nyomtatvány alapján járnak el. A panaszos esetében ezen a dokumentumon az intézkedés ideje 2010. július 4-én 13 óra 35 perc volt. Az élelmezés ehhez az időponthoz viszonyítva öt órán belül történt.

III.

A Testület a panaszeljárás keretében vizsgálta a panaszos igazoltatásának, személyes adatai rögzítésének, valamint előállításának jogszerűségét, értékelte az előállítás időtartamának arányosságát, a bilincs használatának indokoltságát, továbbá az előállítása ideje alatt szállításának és kísérésének körülményeit.

Az eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz és az 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos által előadott események sorozatából hatásköri szabályai alapján mely történések vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A hivatkozott jogszabályhely alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) Az idézett rendelkezés értelmében a Testület kizárólag azon személy sérelmeinek vizsgálatára kap felhatalmazást, aki panaszát akár személyesen, akár képviselő útján – a

törvény által biztosított nyolc napos határidőn belül – a Testületnél előterjesztette. Amennyiben azonban a rendőri intézkedéssel összefüggő alapjogi sérelem értékelését nem az érintett, hanem más személy kéri, a Testület a rendőri fellépés jogszerűségét nem minősítheti.

Jelen esetben a panaszos beadványában több ponton is utalást tett arra – a történéseket többes szám első személyben előadva –, hogy a sérelmezett intézkedések nem csak az ő, hanem a vele együtt intézkedés alá vont többi személy alapvető jogait is érintették. A fent hivatkozott rendelkezésből következik, hogy a panaszos jelzése alapján ezen személyek alapvető jogainak érintettségét, illetve esetleges sérelmét, a Testület nem vizsgálhatta.

Tekintettel tehát hatáskörének hiányára, a Testület azon személyek valamely alapjogának esetleges megsértéséről, akiket a panaszossal együtt, vele azonos okból és módon intézkedés alá vontak, érdemi állásfoglalást nem alakított ki.

b) A panaszos a szabálysértési eljárással, illetve a szabálysértési ügyben tartott meghallgatással összefüggésben azt is sérelmezte, hogy az eljárási cselekmény ellen azért nem élt panasszal, mert azt mondták neki, hogy azt a megjegyzést húzza alá. Utólag vette továbbá észre, hogy Magyar Nemzeti Gárda helyett a jegyzőkönyvbe Magyar Gárdát írtak. A panaszos beadványában rögzítette azt is, hogy a szabálysértés elkövetését nem ismeri el.

Az ismertetett hatásköri szabályozás alapján elmondható, hogy a Testület hatásköre nem terjed ki a szabálysértések minősítésére, vizsgálatára, továbbá a szabálysértési eljárás keretében a hatóság – adott esetben a rendőrség – által végzett eljárási cselekmények értékelésére.

A fentiek alapján a Testület nem vizsgálta, hogy a panaszos ténylegesen elkövette-e a szabálysértést, továbbá azt sem, hogy a meghallgatást végző rendőr kellő alapossgággal rögzítette-e a jegyzőkönyvben a panaszos által elmondottakat.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a beadványban említett helyen és időben az eljáró rendőrök igazoltatták. Az iratok tanúsága szerint a panaszos az említett napon azért érkezett barátaival a Felvonulási térre, mert kb. egy hónappal korábban belépett a Nemzet, Haza, Család Polgári Egyesületbe, és azon a napon rendezték meg az avatásukat, ezen az eseményen kívánt részt venni.

A rendőrség 2010. július 4-én bevetési csoportokkal látta el a Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat. A rendőri állomány feladata egyebek mellett az volt, hogy figyelemmel kísérje az Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrassy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra bejelentett rendezvény rendjének megtartását, továbbá Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködjön a megbomlott rend helyreállításában. A panaszossal és társaival szemben utóbb fellépő rendőri erők szakaszparancsnoka a Felvonulási téren jelentkezett szolgálatra, ahol az eligazításon tájékoztatást kapott a Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzésről, és arról, hogy a bíróság által felosztatott Magyar Gárda várhatóan a téren fog gyülekezni. Számára a Felvonulási tér Hősök tere felé eső részén határoztak meg feladatot, amely szűrőpróbaszerű ruházata vizsgálatát és a közbiztonságra veszélyes eszközök ellenőrzését jelentette. Ennek során, 12 óra után érkezett a helyszínre négy személygépkocsi, amelyekből több formaruhába (terepszínű katonai nadrág, katonai bakancs és fekete póló) öltözött személy (emlékezete

szerint összesen 16 fő) – köztük a panaszos – szállt ki. Ezen személyeket a szakaszparancsnok a fokozott ellenőrzés alapján vonta intézkedés alá.

A Testület eljárása során megvizsgálta a sérelmezett intézkedés idején hatályban volt fokozott ellenőrzés, és a panaszossal szemben annak keretében fogantatott intézkedés jogszerűségét.

A Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával fogantatott rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantatnak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatott konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

a) Azzal összefüggésben, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület elfogadta a rendőrségi érvelést, miszerint az aznapra bejelentett rendezvények biztonságos lebonyolítása indokoltá tette a személyi és járműforgalom fokozott ellenőrzését, különös tekintettel arra, hogy a rendőrség információi utaltak a feloszlott Magyar Gárda tevékenységének lehetőségére, amely – megvalósulása esetén – nagyszámú szabálysértés elkövetését jelenti. Ezért a Testület megítélése szerint a rendezvények helyszínéhez közeli területekre a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdésében foglalt arányossági követelményre utalva – amely rögzíti, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával – a Testület szükségesnek tartja sokadszorra is megjegyezni, hogy a fokozott ellenőrzésnek a főváros teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor a rendezvény Budapest jól behatárolható területein és kerületeiben kerül megtartásra, az arányosság szempontjait nem veszi kellően figyelembe. A Testület ezért jelen állásfoglalásban is szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, hogy aggályosnak tekinti a fokozott ellenőrzés területi kiterjesztését, még akkor is, ha a rendezvényre érkezők, és az onnan távozóknak biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé.

b) A konkrét intézkedés vonatkozásában megállapítható, hogy a panaszos által sérelmezett rendőri fellépésre a fokozott ellenőrzés által érintett területen, és az egyedi utasításban hivatkozott cél, vagyis egy rendezvény biztonságának fenntartása érdekében, a rendezvény helyszínén került sor.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos igazoltatása a fokozott ellenőrzés alapján jogszerűen zajlott, a személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése ezért az igazoltatás miatt nem valósult meg.

c) A panaszos sérelmezi, hogy utóbb, az előállítását közvetlenül megelőzően, igazoltatás céljából újra kérték az iratait.

A rendőrségi iratok arról, hogy a panaszost kétszer egymást követően igazoltatták volna, nem tesznek említést.

A Testület az esettel összefüggésben tudomására jutott információk alapján úgy véli, nem lehetett ésszerű indoka annak, hogy a panaszos igazoltatását az adott helyszínen eljáró ugyanazon rendőri erők egymás után kétszer végezzék el. Ezért amennyiben az események valóban a panaszos előadása szerint zajlottak, a rendőri eljárás alkalmas lehetett arra, hogy megvalósítsa a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését. A rendelkezésre álló eszközök segítségével azonban a Testület a panaszosi és a rendőri előadás között fennálló ellenmondásokat nem tudta kiküszöbölni, így nem állapíthatta meg teljes bizonyossággal, hogy a második igazoltatásra valóban sor került-e.

Tekintettel tehát a felek elmondásában mutatkozó ellenmondásra, illetve annak feloldhatatlanságára, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését a Testület nem tudta megállapítani.

3) A panaszbeadvány azon részeivel összefüggésben, ahol a panaszos a rendőri átvizsgálásokat sérelmezi, a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A rendelkezésre bocsátott rendőrségi felvételek arról tesznek tanúságot, hogy az intézkedés alá vont személyek ruházatának, és a helyszínen lévő gépkocsiknak az átvizsgálására a fokozott ellenőrzésre hivatkozással került sor. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés csak arra vonatkozó kijelentést tartalmaz, hogy a panaszos ruházatát és csomagjait – a többiekkel egyetemben – átvizsgálták, annak törvényi alapját nem jelöli meg. A Testület ezért a felvétellel igazolhatóan közölt fokozott ellenőrzésre való hivatkozást vette alapul. Fontos leszögezni azt is, hogy a fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítás feladatként a szűrőpróbaszerű igazoltatásokon túl a ruházat-, csomag- és járműátvizsgálások végrehajtását is meghatározta.

Az Rtv. 30. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy a ruházat, csomag és jármű átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyi bizonyítási eszközeinek

felkutatására, közbiztonságra veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése azt rögzíti, hogy mikor – így többek között a fokozott ellenőrzés során – kerülhet sor ruházat, csomag vagy jármű átvizsgálására.

Figyelemmel arra, hogy a Testület a jelen állásfoglalás III. részének 2) pontjában úgy ítélte meg, hogy indokoltan rendelt el a rendőrség fokozott ellenőrzést, és jogszerűen hajtotta végre ahhoz kapcsolódóan a panaszos igazoltatását, arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés alá vont panaszos fokozott ellenőrzésre alapított átvizsgálása ugyancsak jogszerűen történt.

A panaszos ruházatának és csomagjainak átvizsgálásával összefüggésben ezért a Testület az emberi méltósághoz való jog korlátozását jogszerűnek minősítette.

4) A Testület a panaszos előállítását, annak időtartamát, illetve a végrehajtás módjával összefüggő sérelmeit az alábbiak szerint értékelte.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontját jelölte meg a rendőrség, vagyis a panaszost azért állították elő, mert bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. A panasz is azt tartalmazza, hogy az előállítás okára vonatkozó kérdésre a rendőrök némi hezitálás után azt közölték, hogy bűncselekmény gyanúja miatt viszik be a panaszost és társait.

Az előállítás hivatkozott jogalapjával összefüggésben a következő körülményekre kell felhívni a figyelmet. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés egyértelműen rögzíti, hogy a panaszosnál közbiztonságra veszélyes eszközt nem találtak, ugyanakkor az autóból, amelyben utazott, egy kb. 12 cm pengehosszúságú tör került elő, a többi – a panaszost szállító gépkocsival azonos időpontban a helyszínre érkező – gépkocsiban pedig a rendőrök közbiztonságra különösen veszélyes eszközöket (fegyverek, kések, ütés erejét növelő eszközök) találtak. A panaszos előállítását a jelentés azzal indokolja, hogy az említett tárgyak tulajdonosai a helyszínen nem voltak beazonosíthatók, és azok birtoklására az intézkedés alá vont személyek nem tudtak magyarázatot adni. Ezek a körülmények a rendőrség megítélése szerint az érintettek esetében bűncselekmény elkövetésének a gyanúját alapozták meg. A rendőri jelentés rögzíti azt is, hogy az intézkedés alá vont személyek – tehát a panaszos is – terep mintázatú nadrágot, fekete színű pólót és fekete színű bakancsot viseltek, továbbá elmondták, hogy avatás céljából érkeztek a helyszínre, egy rendezvényre. Mindezek alapján a rendőrök megalapozottnak minősítették szabálysértés elkövetésének gyanúját is, és közölték is az érintettekkel, hogy szabálysértési feljelentéssel élnek velük szemben.

Töretlen gyakorlata szerint a Testület olyan esetekben, amikor valamely rendőri intézkedés (jelen esetben az előállítás) alapjául bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja merül fel, a büntetőjogi vagy szabálysértési felelősségben való bármiféle állásfoglalást mellőzve a Testület azt vizsgálja, hogy felmerült-e jogellenes cselekmény olyan fokú gyanúja, amely az adott rendőri intézkedést megalapozhatta.

Jelen esetben a Testület álláspontja szerint ilyen gyanú felmerült. A panaszos maga is rögzíti panaszában, hogy a négy autóban utazók egy társaságot alkottak, a Felvonulási térre egyszerre érkeztek, egyforma ruházatban. A rendőrök tehát alappal gondolhatták, hogy összetartoznak (ennek megfelelően a jelentések is egységesen kezelik a négy autó utasait). A járművekből számos, a közbiztonságra veszélyes eszköz került elő, amelyek közül többel kapcsolatban felmerült, hogy lőszernek, lőfegyvernek minősülhet. Felmerült tehát a Büntető

Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 263/A. §-ába ütköző, visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel bűncselekményének úgynevezett „egyszerű” gyanúja. Minthogy pedig a helyszínen nem volt tisztázható, hogy az e gyanút felvető eszközök kinek a tulajdonát képezik, indokolt volt mind a négy jármű utasainak előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

Mindazonáltal az előállítási ok megjelölését a Testület kifogásolhatónak tartja, mivel a panaszos előadása szerint a rendőrök nem jelölték meg konkrétan, hogy mely cselekmény gyanújáról van szó, amit a rendőrségi iratok is alátámasztanak, mivel ezek sem jelölik meg azt a konkrét bűncselekményt, amelynek gyanúja az előállítás alapjául szolgált.

A Testület rendkívül fontosnak tartja, hogy amennyiben valakit bűncselekmény gyanújára hivatkozva állítanak elő, úgy az intézkedő rendőrök jelöljék meg, hogy milyen cselekményről van szó, mivel az érintett csak így kerül abba a helyzetbe, hogy előállítása jogszerűségének tekintetében megalapozott véleményt formálhasson, illetve – adott esetben – a védekezésre felkészülhessen. Amennyiben ez elmarad, úgy még akkor is, ha a szabadságkorlátozás ténybeli alapja megvan (s így a jogkorlátozás nem jogszerűtlen), a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme megvalósul.

Fentiek alapján a panaszos bűncselekmény gyanúján alapuló előállítását, és ezáltal személyes szabadságának korlátozását a Testület jogszerűnek minősítette, az előállítási ok hiányos megjelölése miatt ugyanakkor megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését.

b) Az előállítás időtartamának vizsgálatával összefüggésben a Testület az alábbiakra kíván rámutatni.

Az iratokból megállapítható, hogy a panaszos előállításának kezdő időpontja 12 óra 44 perc volt. Az igazolás tanúsága szerint a szabadságkorlátozás 12 óra 44 perctől 19 óra 37 percig tartott. Az egyik Nyilatkozat elnevezésű nyomtatványt – amely igazolja, hogy a jogi képviselő lehetőségével a panaszos nem kívánt élni – a panaszos 14 óra 20 perckor, míg a másikat – amelyen kéri, hogy fogvatartásáról hozzátartozóját értesítsék – 14 óra 45 perckor írta alá. A panaszost a fogdáról szabálysértési meghallgatásra 18 óra 10 perckor kísérték át. A panaszos meghallgatása a szabálysértési ügyben a jegyzőkönyv tanúsága szerint 18 óra 10 perckor vette kezdetét és 18 óra 43 perckor ért véget. A szabálysértési határozatot körülbelül 19 óra 37 perckor vette át.

Előadása szerint a vele együtt előállított, majd egy helyiségben elhelyezett személyt 16 óra 45 perc és 17 óra között időben vitték el meghallgatásra. A panaszos a fogvatartás hosszán túl, azzal összefüggésben sérelmezi, hogy 45-50 percet váratott, mire elkészült a szabálysértési határozat. Ekkor kérdezte meg a rendőröket, hogy távozzon-e, amire azt a választ kapta, hogy tanúként kihallgatják még egy ügyben. Elmondása szerint ez utóbbi eljárási cselekmény 19 óra 50 perc és 20 óra közötti időben vette kezdetét és 20 óra 35 perc körül ért véget. A rendőrkapitányság épületéből csak ezt követően távozzhatott.

A panaszos ez utóbbi előadását a rendőrség nem cáfolta.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal,

4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos szabadságának korlátozása 12 óra 44 perckor vette kezdetét, és az igazolás szerint 19 óra 37 percig, vagyis közel 7 órán keresztül tartott, míg saját előadása szerint a panaszos a rendőrségről csak tanúkénti meghallgatását követően, 20 óra 45 perc körül, tehát 8 óra szabadságkorlátozás után távozhatott.

Az időtartam kapcsán a Testület szükségesnek tartja leszögezni, hogy habár a panaszost bűncselekmény gyanújával összefüggésben állították elő, végül szabálysértési eljárást folytattak le vele szemben. Amennyiben az előállítási ok megalapozott, úgy az előállítás jogszerűségét nem befolyásolja, ha utóbb az előállítás jogalapja megváltozik (amennyiben a megváltozott jogalap is okszerűen fennállt). Ugyanakkor a jogalap változása nyilvánvalóan azt jelenti, hogy a megváltozott jogalap szerint kell vizsgálni az előállítás céljának megvalósulását, s így az előállítás tartamának jogszerűségét is.

A panaszos esetében bűncselekménnyel kapcsolatos intézkedés nem történt az előállítás alatt, hanem szabálysértési meghallgatását foganatosította a rendőrség, azaz az előállítás megváltozott jogalapja a szabálysértési eljárás lefolytatása [Rtv. 33. § (2) bek. f) pont] volt. A fogvatartás végét az igazoláson ennek megfelelően határozta meg az eljáró rendőr, ugyanakkor kétségtelen, hogy ez utóbbi időpontban, vagyis a szabálysértési határozat átadásakor a panaszos a rendőrség épületéből nem távozhatott. 20 óra 45 perc körüli időpontig még ott kellett maradnia.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszos előállítása az igazolás szerinti időpontban ért véget, és annak időtartamához nem tartották indokoltnak hozzászámítani az ezt követő tanúkénti kihallgatás idejét, ezért annak pontos befejezéséről a Testület nem is kapott felvilágosítást.

A Testület ezt elfogadta, mivel a panaszos azon kötelezettségének forrása, hogy a rendőrség épületében maradjon, megváltozott. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 69. §-ából levezethető, hogy a tanúzási kötelezettség nem csupán a vallomástétel kötelezettségét foglalja magában, hanem a kihallgatáson való részvéte a megjelenési kötelezettségen túl – azt a kötelezettséget is, hogy a tanú az eljárási cselekményről engedély nélkül nem távozhat el.

A panaszos esetében tehát a rendőrségi épületből való távozás tilalma a szabálysértési kihallgatását és a szabálysértési határozat átadását követően nem az előállításra vonatkozó Rtv. rendelkezésen, hanem a Be.-nek a tanú kötelezettségeire vonatkozó szabályain alapult, így ez az időszak az előállítás tartamának megítéléséhez nem vehető figyelembe.

Mint ahogy a Be. alapján foganatosított cselekmények elbírálására a Testületnek nincs hatásköre, nem vizsgálhatja, hogy jogszerű volt-e a panaszos tanúkénti meghallgatásának ilyen intézése, azonban az Rtv. 2. §-ának alapján (amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait) fel kívánja hívni a figyelmet rá, hogy hét órányi fogvatartás után a méltányos eljárás az lett volna, ha a rendőrség felajánlja a panaszosnak a választási lehetőséget, hogy kívánja-e a tanúvallomását helyben megtenni, vagy azt szeretné, ha egy későbbi időpontra idéznék.

Az előállítás hétórás tartamával kapcsolatban az alábbiak rögzítendők. Az Rtv. hivatkozott 33. § (3) bekezdése a fogvatartás jogszerűségéhez megköveteli, hogy az a szükségesség-arányosság mércéjének is megfeleljen, ezért a Testület a panaszos előállítását az Rtv. 15. §-ában rögzített arányosság követelménye alapján is megvizsgálta. Ennek értelmében az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A panaszos előállításának célja az előállítás jogalapjának megváltozását követően a szükséges szabálysértési cselekmények végrehajtása, a szabálysértési eljárás lefolytatása volt.

A panaszos 12 óra 44 perces előállítását követően 14 óra 20 és 14 óra 45 perc körüli időben zajlott a fogdai befogadás, a szükséges nyomtatványok kitöltése, majd 18 óra 10 perc körül vette kezdetét a meghallgatása, és 18 óra 43 percig tartott, végül a rá vonatkozó határozatot 19 óra 37 perckor vette át. Az ügy összes körülményére tekintettel úgy ítélte meg a Testület, hogy a panaszos fogvatartásban töltött ideje a teljesített rendőrségi feladatokhoz mérten a szabálysértési eljárás befejezéséig nem volt indokolatlanul hosszú.

Kifejezetten sérelmezte a panaszos azt is, hogy 40-50 percet kellett várnia a szabálysértési meghallgatás után a határozat kézbesítésére. Az iratok a panaszos előadását alátámasztják, mivel a meghallgatás befejezését 18 óra 43 percre, az elbocsátást – vagyis a határozat átadását – pedig 19 óra 37 percre teszik, tehát a meghallgatás vége és a panaszos elbocsátása között közel egy óra telt el.

Amint azt a Testület 53/2008. (VIII. 4.) számú állásfoglalásában is rögzítette, a szabálysértési eljárás lefolytatása céljából foganatosított előállítás céljának megvalósulásához a szabálysértési határozat leírása és átadása nem szükséges, ez ugyanis – szemben a meghallgatással – már nem teszi szükségsszerűvé az érintett személy jelenlétét, szabadságának korlátozását. A Testület álláspontja szerint a határozatot a panaszos részére – adatainak rögzítését követően – postai úton is kiküldhették volna, volt tehát olyan, az előállításnál lényegesen kevésbé korlátozó (illetve korlátozást nem is jelentő) megoldás, amellyel az adott cél elérhető lett volna. Ilyen esetben pedig a jogkorlátozással járó megoldás alkalmazása nyilvánvalóan az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményébe ütközik.

A Testület erre való tekintettel megállapította, hogy a panaszos előállításának fenntartása a panaszos kihallgatását követően az arányosság követelményébe ütközött, így megvalósította a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozását.

c) A panaszos végül sérelmezte, hogy a fogdán kapott ugyan ételmezt, de azt késve adták át neki: az előállítása ugyanis 12 óra 44 perckor vette kezdetét, és csak 18 óra 5 perckor, vagyis 5 óra helyett 5 óra 21 perc elteltével kapta meg a neki járó ételt. Ekkor egyúttal közölték vele, hogy viszik kihallgatásra, így az ételt már nem is tudta elfogyasztani.

Az érintett rendőrök előadása szerint az élelmiszert 18 óra előtt néhány perccel kezdték el osztani az előállítottaknak. Eközben érkeztek meg az „elszámoltató csoport” munkatársai, akik több előállított személyt kívántak meghallgatásra kísérni úgy, hogy az előállító helységbe már nem viszik vissza őket. A fogdaügyeletesek tájékoztatására — miszerint az élelmezés folyamatban van — a vizsgálók elmondták, hogy a meghallgatás során lehetőséget fognak biztosítani az érintetteknek az élelem elfogyasztására.

Tekintettel arra, hogy a panaszos a szabálysértési meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy az élelmezéséről megfelelően gondoskodtak, a Testület nem látott okot rá, hogy kétségbe vonja a rendőrség nyilatkozatát.

A fentieken túl az osztályvezető arról is tájékoztatást nyújtott, hogy az előállítóban történő elhelyezéskor a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről a rendőri jelentés rendszerint nem áll rendelkezésre, így az elhelyezés során a rendőrök a „Jelentőlap a rendezvényen végrehajtott előállításról” elnevezésű nyomtatvány alapján járnak el. A panaszos esetében ezen a dokumentumon az intézkedés ideje 2010. július 4-én 13 óra 35 perc volt. Az élelmezés ehhez az időponthoz viszonyítva öt árán belül történt.

A fogvatartottak élelmezésével összefüggésben jogszabályi rendelkezések hiányában csak a 26-326/3/2006. sz., az ORFK Közbiztonsági Főigazgatója által kiadott körlevélhez mellékelt tájékoztató tartalmaz iránymutatást. Ez azt rögzíti, hogy a fogvatartott ötórás fogvatartást követően jogosult élelmezésre.

A Testület töretlen gyakorlata szerint a rendőrség belső szervezési nehézségei nem jelentik akadályát a jogsértés megállapításának, így a testület nem vehette figyelembe, hogy a fogvatartás során nem áll rendelkezésre az a dokumentum, amelyből megállapítható a szabadsághoz tartozó pontos kezdete.

A Testület ezért megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, amely azonban tekintettel az ügy összes körülményére és a viszonylag rövid késedelemre, csekély fokúnak minősül.

5) A panaszos kifogásolta, hogy kezeit a Gyorskocsi utcában megbilincselték. Elmondása szerint a kényszerítő eszközt addig alkalmazták, amíg egy rendőr bilincsből kikísérte az őt beszállító járműhöz a csomagjaiért.

A rendőrségi iratok a panaszos bilincseléséről annak ellenére nem tesznek említést, hogy annak okára a Testület megkeresésében kifejezetten rákérdezett. Figyelemmel erre, a panaszos elmondását alátámasztó orvosi dokumentációra, amely körkörös bőrpírt rögzít a panaszos csuklója körül, és arra, hogy a panaszos előadása egyéb vonatkozásokban a rendőrség előadásával egyezett, a Testület a panaszos elmondását elfogadta a történések valós leírásaként.

Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi, amelynek (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs használatának esetköreit. Eszerint bilincs használata különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető; vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja; akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg; akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg; aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (2) bekezdése kifejezetten kitér a kísérés és a fogdán kívüli őrzés során foganatosított bilincselésre. Rögzíti, hogy az előjáró a fogva tartott személy bilincselését a kísérés és a fogdán kívüli őrzés idejére is elrendelheti, ha szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. A kísérő ör tevékenységét határozza meg a Szolgálati Szabályzat 90. §-a, amely (9) bekezdésében a következőket rögzíti: „ha a kísért személy veszélyessége ezt indokolja a kísért személyt meg kell bilincselni”.

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK Utasítás) a személyi szabadságukban korlátozott személyek kísérésével összefüggésben az alábbi rendelkezéseket tartalmazza. A 74. pont szerint „a kísérő őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse”. A 75. pont alapján a fogvatartott kísérésére vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adhat, aki az átkísérési utasításban határozza meg – egyebek mellett – a fogvatartott kísérésének módját, a kísérő örök létszámát, fegyverzetét, felszerelését, a kényszerítő eszköz alkalmazását vagy az alkalmazás lehetőségét”. A 77. pont előírja továbbá, hogy az objektumon belül történő kísérés biztonságos végrehajtását a helyi sajátosságok figyelembevételével a rendőri szervek vezetői intézkedésben szabályozzák. A kísérő öröket a fogvatartott neméhez, testi alkatahoz, fizikumához és veszélyességi fokához igazodva kell kiválasztani, lőfegyverrel történő felszerelésük – biztonságos körülmények között – mellőzhető. A 79. pont a fentieket azzal egészíti ki, hogy a bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt fogvatartott személy kísérését úgy kell megszervezni és végrehajtani, hogy az eljáráshoz, a bizonyításhoz fűződő érdekeket ne veszélyeztesse.

A Testület figyelemmel volt továbbá a fogvatartottak kísérésének biztonságos végrehajtásáról szóló 37/2010. (VI. 17) BRFK Intézkedés (a továbbiakban: BRFK Intézkedés) előírásaira. A 14. pont szerint a „kísérési feladat végrehajtása során a fogvatartottat minden esetben meg kell bilincselni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre vagy hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.” A 18. pont értelmében „a kísérés végrehajtását megelőzően, illetve a végrehajtást követően az átkísérési utasításon – óra, perc feltüntetésével – rögzíteni kell az átvétel idejét. Ez alapján pontosan megállapítható a bilincs használatának kezdete és befejezésének időpontja”. A 20. pont lehetőséget biztosít továbbá arra, hogy „a rendőrségi épületen belüli egyes eljárási cselekmények foganatosítására [...] a fogvatartottat az ügy előadója a fogdából, előállító helyiségből kikérheti és szükség esetén kísérheti. Ebben az esetben számára jelen intézkedés előírásai kötelező érvényűek.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kísérés végrehajtásával, illetve a kényszerítő eszköz kísérés során történő alkalmazásával összefüggő rendelkezések a Szolgálati Szabályzatban és az ORFK Utasításban egyaránt azt rögzítik, hogy a kísért személy bilincselése lehetőség, annak szükségességéről – indokoltsága esetén – a kísérést elrendelő személy jogosult dönteni. Ezzel szemben a BRFK Intézkedés a bilincselést mint kötelezően alkalmazandó eljárást említi, kizárva az egyedi mérlegelést a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben.

Az irányadó rendelkezésekben mutatkozó ellenmondás feloldásában a Testület a Rendőrség Normaalkotási Szabályzatáról szóló 23/2006. (XII. 29.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Normaalkotási Szabályzat) előírásait vette alapul. A 7. pont szerint „a norma jogszabállyal vagy állami irányítás egyéb jogi eszközével ellentétes rendelkezést nem tartalmazhat”, továbbá „a szervezeti hierarchiában alacsonyabb szinten elhelyezkedő vezető által kiadott intézkedés nem határozhat meg a magasabb szinten lévő vezető által kiadott intézkedésben,

illetve az országos rendőrfőkapitány által kiadott utasításban foglaltakkal ellentétes rendelkezést”.

Ebből egyértelműen következik, hogy a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerint jogszabálynak minősülő Rtv.-vel és Szolgálati Szabályzattal, illetve az országos rendőrfőkapitány által kiadott utasítással ellentétes rendelkezést Budapest rendőrfőkapitányának intézkedése nem tartalmazhat. Kétségtelen azonban, hogy a BRFK Intézkedés azon előírása, amely a bilincs alkalmazását kísérés esetére mindig kötelezővé teszi, ellentétes mind az említett jogszabályok, mind pedig az ORFK Utasítás tartalmával, hiszen a bilincs alkalmazása kapcsán egyértelműen kizárja a mérlegelés lehetőségét, a kényszerítő eszköz-alkalmazás szükségességének és indokoltságának vizsgálatát, és ezáltal az arányosság követelményének érvényesülését.

Amint a fentiekből kiderül, a rendőrségi dokumentumok nem tartalmaznak semmilyen adatot, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a panaszossal szemben – különösen a rendőrségi objektumon belül – indokolt lett volna a bilincshasználat, hiszen a panaszos ellenszegüléséről egyik rendőrségi dokumentum sem tesz említést, ezért a Testület a bilincselést a panaszos esetében szükségtelennek, és ezért alapjogot sértőnek minősítette.

A Testület a panaszos indokolatlanul végrehajtott bilincselése miatt megállapította a panaszos emberi méltóságának megsértését.

IV.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos igazoltatása a fokozott ellenőrzés alapján jogszerűen zajlott, ezért személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése az igazoltatás miatt nem valósult meg. A panaszos második igazoltatása kapcsán a felek elmondásában mutatkozó ellenmondásra, illetve annak feloldhatatlanságára tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését a Testület nem tudta megállapítani. A panaszos ruházatának és csomagjainak átvizsgálásával összefüggésben az emberi méltósághoz való jog korlátozása jogszerűnek volt tekinthető. A panaszos bűncselekmény gyanúján alapuló előállítását, és ezáltal személyes szabadságának korlátozását a Testület jogszerűnek minősítette, az előállítási ok hiányos megjelölése miatt ugyanakkor megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését. A panaszos előállításának fenntartása a panaszos kihallgatását követően az arányosság követelményébe ütközött, így annak következtében megvalósult a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozása. Azzal összefüggésben, hogy a panaszos a fogdán késve kapott élelmet, a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, azt azonban tekintettel az ügy összes körülményére és a viszonylag rövid késelemre csekély fokúnak minősül. A Testület végül a panaszos indokolatlanul végrehajtott bilincselése miatt megállapította emberi méltóságának megsértését.

A Testület megítélése szerint a megvalósult sérelmek elérik a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2010. december 15.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület